

Suvestinė redakcija nuo 2009-11-01 iki 2010-10-21

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2008, Nr. [45-1702](#), i. k. 108301MISAK00D1-199

**LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO
Į S A K Y M A S**

DĖL MIŠKO ATKŪRIMO IR ĮVEISIMO NUOSTATŲ

2008 m. balandžio 14 d. Nr. D1-199

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo (Žin., 1994, Nr. [96-1872](#); 2001, Nr. [35-1161](#); 2007, Nr. [77-3044](#)) 15 straipsniu:

1. T v i r t i n u Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatus (pridedama).

2. P r i p a ž į s t u netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 18 d. įsakymą Nr. 659 „Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų bei Miško želdinimo darbų, želdinių ir žėlinių apskaitos bei vertinimo metodikos patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [39-1280](#));

2.2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. lapkričio 8 d. įsakymą Nr. D1-572 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 18 d. įsakymo Nr. 659 „Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų bei Miško želdinimo darbų, želdinių ir žėlinių apskaitos bei vertinimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2005, Nr. [3-51](#));

2.3. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. birželio 22 d. įsakymą Nr. D1-317 „Dėl aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 18 d. įsakymo Nr. 659 „Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų bei Miško želdinimo darbų, želdinių ir žėlinių apskaitos bei vertinimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2005, Nr. [80-2911](#));

2.4. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. lapkričio 2 d. įsakymą Nr. D1-508 „Dėl aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 18 d. įsakymo Nr. 659 „Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų bei Miško želdinimo darbų, želdinių ir žėlinių apskaitos bei vertinimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2006, Nr. [120-4572](#));

2.5. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. lapkričio 12 d. įsakymą Nr. D1-603 „Dėl aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 18 d. įsakymo Nr. 659 „Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų bei Miško želdinimo darbų, želdinių ir žėlinių apskaitos bei vertinimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2007, Nr. [118-4851](#)).

APLINKOS MINISTRAS

ARTŪRAS PAULAUSKAS

MIŠKO ATKŪRIMO IR ĮVEISIMO NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatai (toliau vadinama – Nuostatai) nustato miško atkūrimo ir įveisimo, miško želdinių ir žėlinių priežiūros, apsaugos ir miško želdinimo darbų, želdinių ir žėlinių kokybės reikalavimus.

2. Šių Nuostatų reikalavimai privalomi valstybinių miškų valdytojams ir naudotojams. Privačių miškų savininkams privalomi 4, 5, 6, 7, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 23, 24, 25, 33, 37, 38, 39 ir 40 šių Nuostatų punktai, kiti punktai – rekomenduotini.

3. Šiuose Nuostatuose vartojamos sąvokos:

medynų ir krūmynų pertvarkymas – medynų ir krūmynų kirtimas ir želdinimas siekiant vertingesnių norimos paskirties ir rūšinės sudėties miško želdinių arba žėlinių;

miško atkūrimas – miško žėlimas ir (arba) želdinimas sklypuose, kuriuose prieš tai miškas augo;

miško kenkėjai – organizmai (mikroorganizmai, bestuburiai arba stuburiniai gyvūnai), kenkiantys miško medžiams, mažinantys jų prieaugį, bloginantys jų kokybę ir darantys nuostolius;

miško veisimas – miško želdinimas ir žėlimas sklypuose, kuriuose prieš tai miškas neaugo;

miško želdiniai – žmogaus pasodinti arba įveisti sėjant sėklas miško medžiai ir krūmai (ne mažesniame kaip 0,1 ha plote) atkuriant arba įveisiant mišką (terminas dažniau vartojamas kalbant apie jauną mišką). Mišriu miško atkūrimo ir įveisimo būdu atkurtas arba įveistas miškas priskiriamas želdiniams, kai želdinti medeliai arba krūmai sudaro 50 proc. ir daugiau šiuose Nuostatuose nustatyto jų skaičiaus;

miško želdinimas – miško atkūrimas arba įveisimas sėjant miško medžių ir krūmų sėklas arba sodinant iš jų išaugintus sodmenis;

miško želdinių ir žėlinių atsodinimas – pakartotinis sodmenų sodinimas arba sėklų sėjimas žuvusių arba negyvybingų miško želdinių arba žėlinių vietoje;

miško žėlimas – miško atsikūrimas arba įsiveisimas be žmogaus pagalbos arba taikant miško žėlimą skatinančias priemones;

miško žėlimo skatinimas – palankių sąlygų miško žėlimui sudarymas, taikant specialias ūkines priemones;

miško žėliniai – savaime sužėlę miško medžiai ir krūmai ne mažesniame kaip 0,1 ha plote, atsikuriant miškui arba apželiant mišku žemėms, kuriose miškas prieš tai neaugo (terminas dažniau vartojamas kalbant apie jauną mišką). Miško žėliniams priskiriamas miškas, kai savaime išaugę medeliai sudaro daugiau kaip 50 proc. šiuose Nuostatuose nustatyto medelių skaičiaus;

plantaciniai želdiniai – specialios paskirties (auginami prekybei medienai, energetinei žaliavai ir kt.) vienos medžių ar krūmų rūšies želdiniai;

tikslinės medžių rūšys – medžių rūšys, kuriomis turi būti atkuriamas ar įveisiamas miškas;

želdavietė – sklypas miškui želdinti;

želvietė – sklypas miškui želti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-623](#), 2009-10-27, *Žin.*, 2009, Nr. 130-5654 (2009-10-31), i. k. 109301MISAK00D1-623

4. Miško savininkai, valdytojai ir naudotojai privalo laiku ir tinkamai atkurti mišką, atlikti miško želdinių ir žėlinių priežiūrą, apsaugą, atsodinti žuvusius želdinius ir žėlinius,

prižiūrėti ir saugoti juos nuo gaisrų, miško kenkėjų, ligų ir kitų neigiamų veiksnių.

5. Rezervatiniai (I gr.) miškai atkuriami jiems natūraliai atželiant, ekosistemų apsaugos (II A gr.), rekreaciniai (II B gr.), apsauginiai (III gr.) ir ūkiniai (IV gr.) – natūraliai atželiant ar želdinant.

6. Saugomose teritorijose, esančiose bet kurios funkcinės paskirties miškuose, miškas atkuriamas ar įveisiamas vadovaujantis šių Nuostatų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių veiklą saugomose teritorijose, reikalavimais.

7. Vidutinės ir ilgos rotacijos (beržų, alksnių, drebulių, eglių ir kt. medžių rūšių) plantaciniai želdiniai, kurių auginimo trukmė ilgesnė kaip penkeri metai, priskiriami miško želdiniams. Trumpos rotacijos plantaciniai želdiniai (karklų, gluosnių ir kt.), kurių auginimo trukmė penkeri ir mažiau metų, miško želdiniams nepriskiriami ir gali būti auginami tik žemės ūkiui naudotose žemėse.

II. ŽELDAVIETĖS, ŽELVIETĖS IR DIRVOS PARUOŠIMAS

8. Paruošiant želdavietę ar želvietę miškui želdinti ar želti, nustatomas jos plotas ir, atsižvelgiant į jos sąlygas, nuleidžiamas paviršinis vanduo, pašalinami nepageidaujami medžiai ir krūmai, jų atžalos ir ataugos, taikomos priemonės miško kenkėjų ir grybinių ligų židiniams surasti, naikinti ir jų daromai žalai mažinti, biologinei įvairovei gausinti (įrengiami vandens telkiniai – girdyklos miško gyvūnams, sodinamos nektaringų ir ornitochorinių augalų grupės ir kt.).

9. Įveisiant mišką, želdavietės ar želvietės ribos kampuose turi būti pažymėtos stulpeliais.

10. Dirva miško želdiniams ruošiama ištisai (ariant, frezuojant, kultivuojant ir kt.) arba iš dalies (išariant vagas, padarant aikšteles, kauburėlius ir kt.), atsižvelgiant į želdavietės sąlygas. Dirva gali būti neruošiama užmirkusiose, pelkinėse nenusausintose augavietėse, 35° ir statesniuose šlaituose. Suplūktose žemės ūkiui naudotose dirvose dirva ruošiama apie 40 cm gyliu.

III. MIŠKO ŽELDINIŲ IR ŽELINIŲ TIKSLINĖS MEDŽIŲ RŪŠYS IR TANKIS

11. Miško želdinių rūšinė sudėtis parenkama, atsižvelgiant į augavietės sąlygas ir miško funkcinę paskirtį. Atkuriant mišką, vyraujančios medžių rūšys (rūšinėje sudėtyje jų turi būti daugiau kaip 50 proc.) želdiniuose ir želiniuose turi atitikti šių Nuostatų 1–3 priedų reikalavimus. Baltalksnynai ir skroblynai visuose privačiuose ir ekosistemų apsaugos (IIA gr.) ir apsauginiuose (III gr.) valstybiniuose miškuose gali būti paliekami atželti.

12. Ūkiniuose (IV gr.) miškuose, išskyrus juose esančias saugomas teritorijas, kirtavietės paliekamos atželti tomis pačiomis tikslinėmis medžių rūšimis tik tais atvejais, kai prieš tai augę ir šalia augantys tų pačių medžių rūšių medynai yra ne žemesnės kaip antros selekcinės grupės (jeigu selekcinė grupė nenustatyta – ne žemesnio kaip antro boniteto, pušies medynai Dzūkų ir Sūduvos aukštumos kilmės rajone (LT/P6) – ne žemesnio kaip trečio boniteto), išskyrus Nae, Ua, Ub, Uc, Pa, Pb, Pc, Pd ir nusaustas Pa ir Pb augavietes, kuriose medynų selekcinė grupė neribojama.

13. Projektuojant ir sodinant želdinius, jų tankis ekosistemų apsaugos (IIA gr.), apsauginiuose (III gr.) ir ūkiniuose (IV gr.) miškuose turi atitikti šių Nuostatų 4 priedo reikalavimus. Projektuojant ar nustatant želdinių tankį ir rūšinę sudėtį, turi būti atsižvelgiama į augančių tikslinių medžių rūšių gyvybingų savaiminukų kiekį ir jų išsidėstymą. Pušies, eglės ir ąžuolo želdiniuose į rūšinę sudėtį ir tankį įskaitomi tik ne mažesnėmis kaip 0,03 ha grupėmis augantys beržo ir drebulės savaiminukai.

14. Projektuojant želinius, jų tankis, atsižvelgiant į kiekvienos medžių rūšies kiekį želdinių sudėtyje, turi būti ne mažesnis kaip: pušies Pa augavietėje – 1 tūkst. vnt./ha (iki 0,5 m aukščio) arba 0,5 tūkst. vnt./ha (daugiau kaip 0,5 m aukščio), pušies ir beržo Pb augavietėje –

3 tūkst. vnt./ha (iki 0,5 m aukščio) arba 2 tūkst. vnt./ha (daugiau kaip 0,5 m aukščio), visose eglės ir liepos augavietėse – 4 tūkst. vnt./ha (iki 0,5 m aukščio) arba 3 tūkst. vnt./ha (daugiau kaip 0,5 m aukščio), visose ąžuolo augavietėse – 5 tūkst. vnt./ha (iki 0,5 m aukščio) arba 4 tūkst. vnt./ha (daugiau kaip 0,5 m aukščio), likusiose pušies, beržo ir visose juodalksnio, baltalksnio augavietėse – 6 tūkst. vnt./ha (iki 0,5 m aukščio) arba 4 tūkst. vnt./ha (daugiau kaip 0,5 m aukščio), visose uosio, klevo, drebulės ir guobinių augavietėse – 6 tūkst. vnt./ha (iki 1 m aukščio) arba 4 tūkst. vnt./ha (daugiau kaip 1 m aukščio). Jeigu žolinių pradinis tankis mažesnis nei nurodytasis, jie želdvietėje auga netolygiai ir nėra galimybės jiems atsirasti, reikia papildomai želdinti.

IV. MIŠKO SODINIMAS

15. Miško dauginamoji medžiaga, naudojama miškams atkurti ir įveisti, turi atitikti Miško dauginamosios medžiagos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. 521 (Žin., 2003, Nr. [108-4841](#); 2007, Nr. [128-5240](#)), reikalavimus.

16. Miško sodmenų iškaskimo, laikymo, pervežimo sąlygos ir jų kokybė turi atitikti Miško sodmenų kokybės reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. 337 (Žin., 2003, Nr. [71-3292](#)).

17. Mišką draudžiama želdinti nekokybiškais miško sodmenimis, vienmečiais eglės, ąžuolo sėjiniukais ir visų medžių rūšių savaiminukais.

V. MEDYNŲ IR KRŪMYNŲ PERTVARKYMAS (REKONSTRUKCIJA)

18. Ūkiniuose miškuose, rečiau – kitos paskirties miškuose, gali būti pertvarkomi:

18.1. krūmynai;

18.2. kalninės pušies medynai;

18.3. minkštųjų lapuočių iki dvidešimt metų (baltalksnynų – iki dešimties metų) jaunuolynai, augantys augavietėse, kuriose galima auginti vertingesnius medynus;

18.4. netinkamose augavietėse augantys spygliuočių ir kietųjų lapuočių iki trisdešimties metų jaunuolynai;

18.5. 0,4 ir mažesnio skalsumo ar blogos sanitarinės būklės visų medžių rūšių jaunuolynai ir pusamžiai medynai, kuriuose želimą skatinančiomis priemonėmis ar ugdymo kirtimais negalima išauginti vertingo funkcinės paskirties miško.

19. Taikomi šie pertvarkymo būdai:

19.1. ištisinis – sklype pašalinami visi medžiai ir krūmai ir ištisai želdinama;

19.2. koridoriais – pertvarkomi 1,6–6 m aukščio jaunuolynai, kuriuose iškertami 3–14 m pločio koridoriai ir juose želdinama, tarp jų paliekant iki 2 m pločio neiškirstas medžių juostas;

19.3. grupėmis – nevienodo skalsumo jaunuolynuose, kuriuose tikslinės medžių rūšys auga netolygiai, iškertamos mažesnio kaip 0,4 skalsumo ar nepageidaujamų medžių rūšių grupės ir vietoj jų sodinami želdiniai;

19.4. želdinimas po laja – želdinama 0,7 ir mažesnio skalsumo ąžuolynuose, uosynuose, pušynuose, beržynuose, juodalksnynuose ir drebulynuose, siekiant pagerinti miško ekosistemų tvarumą, medynų produktyvumą ir apsaugines funkcijas. Prieš sodinimą iškertami nepageidaujamų medžių rūšių, blogos kokybės medžiai ir krūmai ir sodinamos unksminės medžių rūšys (eglė, liepa, klevas ir kt.), krūmai.

VI. MIŠKO ŽELDINIŲ IR ŽELINIŲ PRIEŽIŪRA IR APSAUGA

20. Miško želdiniai ir želiniai iki susiformuos jaunuolynas ir prasidės ugdymo kirtimai (minkštųjų lapuočių – iki šešerių metų, spygliuočių ir kietųjų lapuočių – iki aštuonerių metų)

turi būti prižiūrimi ir saugomi. Miško želdinių ir žėlinių priežiūra apima šiuos darbus: medelių pasodinimo vietų, šalčio iškilnotų medelių ir jų apnuogintų šaknų užpylimą žemėmis, užneštų žemėmis medelių atkasimą, stelbiančios žolinės augalijos, stelbiančių medelių ir krūmų pašalinimą, paviršinio vandens nuleidimą, žuvusių tikslinių medžių rūšių medelių atsodinimą. Miško želdinių ir žėlinių apsauga apima šiuos darbus: želdinių ir žėlinių apsaugą nuo vabzdžių kenkėjų ir grybinių ligų, pelinių graužikų, žvėrių, mechaninių pakenkimų, priešgaisrinių mineralizuotų juostų įrengimą.

21. Miško želdiniai ir žėliniai turi būti atsodinami, kai tikslinių medžių rūšių gyvybingų medelių tankis želdiniuose pirmaisiais jų augimo metais yra mažesnis kaip 85 proc., trečiaisiais – mažesnis kaip 80 proc. projektuoto tankio. Želdiniai ir žėliniai taip pat atsodinami, kai jie sklype auga netolygiai arba dalyje sklypo (0,3 ha ir didesniame plote) yra ištiesai žuvę.

VII. MIŠKO ŽELDINIŲ IR ŽĖLINIŲ DOKUMENTAI

22. Valstybinėje žemėje miškas atkuriamas, įveisiamas, medynai ir krūmynai pertvarkomi pagal šių Nuostatų 5 priede nurodytą Miško želdinimo ir žėlimo projektą, kurį tvirtina: valstybės įmonės miškų urėdijos valdomiems miškams – valstybės įmonės miškų urėdijos miškų urėdas ar jo įgaliotas valstybinis miškų pareigūnas, kitų valdytojų ar naudotojų miškams – jų įgalioti asmenys.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-623](#), 2009-10-27, Žin., 2009, Nr. 130-5654 (2009-10-31), i. k. 109301MISAK00D1-623

23. Privačioje žemėje miškas atkuriamas pagal privataus miško vidinės miškotvarkos projektą, nesant vidinės miškotvarkos projekto miškas atkuriamas pagal Nuostatų 6 priede nurodytą Miško želdinimo ir žėlimo projektą. Pagal šį projektą taip pat pertvarkomi medynai ir/ar krūmynai ir įveisiamas miškas. Miško želdinimo ir žėlimo projektą tvirtina valstybės įmonės miškų urėdijos miškų urėdas ar jo įgaliotas valstybinis miškų pareigūnas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-623](#), 2009-10-27, Žin., 2009, Nr. 130-5654 (2009-10-31), i. k. 109301MISAK00D1-623

24. Atkuriant ar įveisiant mišką, kai kadastriniame ar taksaciniame sklype projektuojama ta pati rūšinė sudėtis ir/ar mažesnės kaip 0,5 ha skirtingų medžių rūšių grupės, sklypui rengiamas vienas Miško želdinimo ir žėlimo projektas. Projektuojant 0,5 ha ir didesnes skirtingų medžių rūšių grupes, šis projektas parengiamas kiekvienai tokio dydžio grupei. Atkuriant mišką, kai keliuose besiribojančiuose taksaciniuose sklypuose ir/ar jų dalyse projektuojama ta pati rūšinė sudėtis ir/ar mažesnės kaip 0,5 ha skirtingų medžių rūšių grupės, rengiamas vienas Miško želdinimo ir žėlimo projektas. Miško želdinimo ir žėlimo projekte turi būti nurodyta, ar projektuojami želdiniai ir/ar žėliniai plantaciniai, bandomieji ir pan. Šio projekto želdavietės ar želvietės brėžinyje, nurodant plotą, turi būti pažymėtos 0,3 ha ir didesnės skirtingų medžių rūšių ir/ar želdinių ir žėlinių grupės, bet kokio ploto neželdintinos juostos šalia kitų, su suprojektuotais želdiniais ar žėliniais besiribojančių, žemės savininkų ar valdytojų sklypų, melioracijos įrenginių, elektros linijos, 0,1 ha ir didesnės neželdintinos aikštės, įvairūs intarpai ir kiti neželdintini plotai. Želdavietėje ar želvietėje šie plotai taip pat turi būti pažymėti aiškiai matomais ženklais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-623](#), 2009-10-27, Žin., 2009, Nr. 130-5654 (2009-10-31), i. k. 109301MISAK00D1-623

25. Įveisiant mišką medžiai nuo gretimo žemės ūkio paskirties žemės savininko sklypo ribos turi būti projektuojami ir sodinami ne arčiau kaip 15 m atstumu, krūmai – ne arčiau kaip 6 m atstumu. Šio atstumo galima nesilaikyti, kai miško želdiniai ar žėliniai ribojasi su mišku, kitais miško želdiniais ar žėliniais, numatomu apželdinti sklypu arba gretimo žemės sklypo savininkai raštu patvirtina sutinką, kad miškas būtų sodinamas mažesniu atstumu nei

nurodytasis.

VIII. MIŠKO ŽELDINIMO DARBŲ KOKYBĖS VERTINIMAS

26. Miško želdinimo darbų kokybės vertinimą atlieka ir vertinimo apimtis nustato valstybinių miškų valdytojai, naudotojai ir valstybinių miškų kontrolę atliekančios institucijos. Miško želdinimo darbų vertinimas atliekamas ne vėliau kaip per du mėnesius nuo miško želdinimo darbų įvykdymo, vadovaujantis šių Nuostatų 7 ir 8 priedais.

27. Miško želdinimo darbų kokybė vertinama pagal šiuos rodiklius: miško sodmenų kokybę, jų pasodinimo kokybę, želdinių tankį ir želdinių apsaugos kokybę. Bendra miško želdinimo darbų kokybė įvertinama pagal žemiausią vieno iš visų rodiklių įvertinimą. Įveisus ar atkūrus mišką sėjimo būdu, miško želdinimo darbų kokybė nevertinama.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-623](#), 2009-10-27, Žin., 2009, Nr. 130-5654 (2009-10-31), i. k. 109301MISAK00D1-623

IX. MIŠKO ŽELDINIŲ IR ŽELINIŲ APSKAITA

28. Miško želdinių ir želdinių apskaita atliekama rudenį, želdinių – pirmaisiais jų augimo metais, želinių, augančių kirtavietėje, – trečiaisiais metais po miško iškirtimo, želinių, augančių sklypuose, kuriose miškas neaugo, – trečiaisiais metais po Miško želdinimo ir želimo projekto sudarymo. Valstybiniuose miškuose apskaitą privalo atlikti visi jų valdytojai ir naudotojai, privačiuose miškuose – jei ją būtina atlikti pagal kitų teisės aktų reikalavimus arba pačiam savininkui pageidaujant.

29. Apskaitos metu pagal Nuostatų 7 priedą nustatomas želdinių prigijimas – gyvybingų pasodintų medelių ar krūmų skaičiaus ir jų sodinimo vietų skaičiaus visame sklype santykis, išreikštas procentais. Apskaitos metu taip pat nustatomas bendras (pasodintų ir savaime želiančių) projektuotų medžių rūšių gyvybingų medelių skaičius viename hektare.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-623](#), 2009-10-27, Žin., 2009, Nr. 130-5654 (2009-10-31), i. k. 109301MISAK00D1-623

30. Miško želdinių, kuriuose taikytas mišrus miško atkūrimo ar įveisimo būdas (želdinimas ir želimas), apskaita atliekama vadovaujantis želdinių apskaitos metodu pirmaisiais jų augimo metais, apskaitos aikštelėse apskaitant gyvybingus pasodintus medelius ir tikslinių medžių rūšių savaiminukus.

31. Miško želinių, kuriuose taikytas mišrus atkūrimo ar įveisimo būdas (želimas ir želdinimas), apskaita atliekama vadovaujantis želinių apskaitos metodu trečiaisiais metais po miško iškirtimo, o sklypuose, kuriose miškas neaugo, – trečiaisiais metais po Miško želdinimo ir želimo projekto sudarymo, tose pačiose apskaitos aikštelėse apskaitant gyvybingus savaiminukus ir pasodintus medelius.

32. Sėjimo būdu įveistų želdinių apskaita atliekama kaip želinių.

33. Atlikus miško želdinių ar želinių apskaitą, nustatoma, ar reikia papildomai želdinti, ar taikyti želimą skatinančias priemones. Jeigu nustatoma, kad želdiniai ar želiniai pagal šių Nuostatų 9 priedą žuvę, miškas turi būti atkuriamas iš naujo.

X. MIŠKO ATKŪRIMO, ĮVEISIMO, ŽELDINIŲ IR ŽELINIŲ KOKYBĖS VERTINIMAS

34. Miško atkūrimo, įveisimo, miško želdinių ir želinių kokybės vertinimą atlieka valstybiniai miškų pareigūnai rudenį, vadovaudamiesi šių Nuostatų 7 ir 9 priedais. Vertinimų periodiškumą nustato valstybinių miškų valdytojai, naudotojai ir valstybinių miškų kontrolę atliekančios institucijos. Valstybinių miškų valdytojai ir naudotojai turi įvertinti visų šešerių metų (minkštųjų lapuočių) ir aštuonerių metų (kietųjų lapuočių ir spygliuočių) želdinių ir želinių kokybę.

35. Miško želdinių ir žėlinių kokybė vertinama pagal 3 rodiklius:

35.1. projektuotų medžių rūšių gyvybingų medelių tankį 1 ha;

35.2. projektuotų medžių rūšių vidutinį aukštį;

35.3. nepageidaujamų medžių ir krūmų, stelbiančių projektuotas medžių rūšis, vidutinį aukštį (nustatomas tik III ir IV grupės miškuose). Geros kokybės želdiniuose ir žėliniuose nepageidaujamos medžių ir krūmų rūšys neturi stelbti projektuotų medžių rūšių, patenkinamuose – vidutinis nepageidaujamų medžių ir krūmų aukštis neturi būti 50 proc. didesnis už projektuotų medžių rūšių vidutinį aukštį.

36. Želdinių ir žėlinių kokybė nustatoma šių Nuostatų 35 punkte nurodytus rodiklius lyginant su faktiniais. Bendra želdinių ar žėlinių kokybė įvertinama pagal žemiausią vieno iš visų rodiklių įvertinimą.

37. Kai vertinimo metu nustatoma, kad želdiniai ar žėliniai neauga 0,3 ha ir didesniame plote ir jis Miško želdinimo ir žėlimo projekte ar privataus miško vidinės miškotvarkos projekte nepažymėtas kaip neželdintinas, šiame plote miškas laikomas neatkurtu arba neįveistu.

38. Miškas laikomas atkurtu, kai želdiniuose ar žėliniuose gyvybingų tikslinių medžių rūšių pagal šių Nuostatų 11 punktą ir 1–3 priedus tankis atitinka šių Nuostatų 9 priede nustatytus reikalavimus.

39. Kai privataus miško kirtavietėje penktaisiais metais po medyno iškirtimo tikslinių medžių rūšių gyvybingų medelių tankis viename hektare, atsižvelgiant į kiekvienos medžių rūšies kiekį želdinių ar žėlinių sudėtyje, yra mažesnis ar lygus: pušies Pa augavietėje – 0,3 tūkst. vnt./ha, pušies Pb augavietėje – 0,8 tūkst. vnt./ha, kitose pušies augavietėse – 1,5 tūkst. vnt./ha, eglės visose augavietėse – 0,8 tūkst. vnt./ha, ąžuolo, buko, guobinių visose augavietėse – 0,7 tūkst. vnt./ha, uosio, klevo visose augavietėse – 1,2 tūkst. vnt./ha, liepos, juodalksnio, beržo, baltalksnio visose augavietėse – 1,0 tūkst. vnt./ha, drebulės, maumedžio visose augavietėse – 0,6 tūkst. vnt./ha, miškas laikomas neatkurtu ir jo atkūrimą organizuoja Aplinkos ministerija.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

40. Fiziniai ir juridiniai asmenys, pažeidę šių Nuostatų reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

VYRAUJANČIOS TIKSLINĖS MEDŽIŲ RŪŠYS EKOSISTEMŲ APSAUGOS (IIA GR.) IR APSAUGINIAMS (III GR.) MIŠKAMS ATKURTI

Augavietė, miško tipas	Medžių rūšys	Pastabos
Nae, Na – kerpšilis	P, B, Pk	Pk tik Kuršių nerijos nacionaliniame parke
Na, Nb – brukniašilis	P, B	
Nb – žaliašilis	P, E, B	
Lb – mėlynšilis	P, E, B	
Nc – šilagiris	P, E, A, B, K, L	
Lc – mėlyngiris	P, E, A, B, K, L, D, J	
Nd – sausgiris	A, E, U, L, K, B	
Ld – žaliagiris	A, E, U, B, L, K, J, D	
Nf, Lf – baltmiškis	A, U, K, L, G, E, J, B, D	
Lf, Uf – šlapgiris	U, A, J, B, D, E	
Ub, Ua – balašilis	P, B, E, D, J	
Uc – paraistis	J, P, E, B	
Ud – palieknis; Uf – juodgiris	J, U, E, P, B	
Pa – tyrašilis; Pb – raistašilis	P, B, E	
Pc – raistas; Pd – lieknas	J, P, E, U, B	

Pastabos:

1. Nausausintose Ua, Ub, Uc, Ud, Uf, Pa, Pb, Pc, Pd augavietėse tikslinės medžių rūšys parenkamos, atsižvelgiant į susiformavusias ar besiformuojančias augavietės sąlygas.
2. Ekosistemų apsaugos miškuose vyraujančių medžių rūšių auginimo tikslingumas priklauso nuo saugomos teritorijos kategorijos ir konkretaus sklypo ekosistemų natūralios sukcesijos. Želdinant pirmenybė teikiama toms medžių rūšims, kurios labiausiai atitinka gamtinių procesų dėsningumus arba saugomo ekosistemos komponento išlikimą ir plėtrą.
3. Apsauginiuose miškuose vyraujančių medžių rūšių parinkimas priklauso nuo jų funkcijų. Vandens apsauginiuose želdiniuose pirmenybė teikiama medžių rūšims, kurios turi tankią mišrią šaknų sistemą ažūrinės lajas, laukų apsauginiams želdiniams labiau tinka medžių rūšys su tankiomis lajomis ir t. t.
4. Medžių rūšių žymėjimas:
A – paprastasis ąžuolas
B – karpotasis arba plaukuotasis beržas
D – drebulė
E – paprastoji eglė
G – guobiniai
J – juodalksnis
K – paprastasis klevas
L – mažalapė liepa
P – paprastoji pušis
Pk – kalninė pušis
U – paprastasis uosis

Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų
2 priedas

**VYRAUJANČIOS TIKSLINĖS MEDŽIŲ RŪŠYS REKREACINIAMS (II B GR.)
MIŠKAMS ATKURTI**

Augavietė, miško tipas	Medžių rūšys	Pastabos
Nae, Na – kerpšilis	P, B, Pj, Pk	Pk tik Kuršių nerijos nacionaliniame parke
Na, Nb – brukniašilis	P, B, Pj	
Nb – žaliašilis	P, B, E, A _r , M	
Lb – mėlynšilis	P, B, E, Pj, A _r , M	
Nc – šilagiris	P, A _k , L, E, B, Pj, A _r , M	
Lc – mėlyngiris	P, A _k , L, B, E, Pj, A _r , M	
Nd – sausgiris	A _k , L, B, E, U, B, M	
Ld – žaliagiris	A _k , L, B, E, U, J	
Nf, Lf – baltmiškis	A _k , L, U, B, E, G, M, Pc	
Lf, Uf – šlapgiris	A _k , U, B, E, J	
Ub, Ua – balašilis, Pa – tyrašilis, Pb – raistašilis	P, B	
Uc – paraistis; Pc – raistas	P, B, J, E	
Ud – palieknis, Pd – lieknas, Uf – juodgiris	U, J, B, E, P	

Pastabos:

1. Nausausintose Ua, Ub, Uc, Ud, Uf, Pa, Pb, Pc, Pd augavietėse tikslinės medžių rūšys parenkamos, atsižvelgiant į susiformavusias ar besiformuojančias augavietės sąlygas.

2. Medžių rūšių žymėjimas:

A_k – paprastasis ąžuolas

A_r – raudonasis ąžuolas

B – karpotasis arba plaukuotasis beržas

E – paprastoji eglė

G – guobiniai

J – juodalksnis

K – paprastasis klevas

L – mažalapė liepa

M – europinis maumedis

P – paprastoji pušis

Pc – pocūgė

Pj – juodoji pušis

Pk – kalninė pušis

U – paprastasis uosis

Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų
3 priedas

**VYRAUJANČIOS TIKSLINĖS MEDŽIŲ RŪŠYS ŪKINIAMS (IV GR.) MIŠKAMS
ATKURTI**

Augavietė, miško tipas	Medžių rūšys	Pastabos
Nae, Na – kerpšilis; Na, Nb – brukniašilis	P	
Nb – žaliašilis	P, E, M	
Lb, La – mėlynšilis	P, E, B	
Nc – šilagiris	E, P, M, A K, L, Bu, Ab, B	Ažuolynai daugiau veistini pietvakarių Lietuvoje priemolio, molio ar dvilyčiuose dirvožemiuose
Lc – mėlyngiris	E, P, B, K, L, A D, J	
Nd – sausgiris	A E, M, U, K, L, Bu, Ab, B	
Ld – žaliagiris	E, B, U, A Ab, J, K, L, D	Pietvakarių Lietuvoje daugiau veistini azuolynai, o šiaurinėje ir rytinėje jos dalyse – eglėnai ir uosynai
Nf, Lf – baltmiškis	A U, L, K, G, E, Ab, B, D, J	
Lf, Uf – šlapgiris	B, U, J, A E, D	
Ub, Ua – balašilis	P, E, B	
Pa, Pb – tyrašilis, raistašilis	P, B	
Uc – paraistis	J, B, P, E	
Pc – raistas	B, J, P, E	
Ud – palieknis	J, U, B, E	
Pd – lieknas	J, B, U, E	
Uf – juodgiris	J, U, B, E	

Pastabos:

1. Paliekant sklypą atželti, būtina vadovautis šių Nuostatų 14 punktu.
2. Nausausintose Ua, Ub, Uc, Ud, Uf, Pa, Pb, Pc, Pd augavietėse tikslinės medžių rūšys parenkamos, atsižvelgiant į susiformavusias ar besiformuojančias augavietės sąlygas.
3. Medžių rūšių žymėjimas:

A – paprastas azuolas

Ab – bektis azuolas

B – karpotasis arba plaukuotasis beržas

Bu – paprastas bukas

D – drebulė

E – paprastoji eglė

G – guobiniai

J – juodalksnis

K – paprastas klevas

L – mažalapė liepa

M – europinis maumedis

P – paprastoji pušis

U – paprastas uosis

Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų
4 priedas

**ŽELDINIŲ SODINIMO TANKIS EKOSISTEMŲ APSAUGOS (II A GR.),
APSAUGINIUOSE (III GR.) IR ŪKINIUOSE (IV GR.) MIŠKUOSE**

Medžio rūšis	Tankis, tūkst. vnt./ha
Pušis	>5
Eglė	>3
Maumedis	>2
Ažuolas Bukas Guobiniai	>4 (sėjinukais) >3 (sodinukais)
Uosis, klevas	>4
Juodalksnis, beržas, liepa	>3
Drebulė	>1,5

Pastaba. Mišrių želdinių, kurių sudėtyje yra kelios medžių rūšys, tankis nustatomas, atsižvelgiant į kiekvienos medžių rūšies kiekį procentais želdinių sudėtyje.

MIŠKO ŽELDINIMO IR ŽĖLIMO PROJEKTAS

0.1. Projekto Nr.				0.7. Bendras plotas, ha			
0.2. Miškų urėdija				0.8. Miškų grupė (2, 3, 4)			
0.3. Girininkija				0.9. Vykdyto metai			
0.4. Kitas žemės valdytojas				0.10. Sezonas: pavasario (1) rudens (2)			
0.5. Kvartalo Nr.				0.11. Būdas :			
0.6. Sklypo:		Nr.	Dalis	Plotas	– sodinimas (1) ha		
					– sėjimas (2) ha		
					– žėlimas (3) ha		
					– mišrus (1 -3 deriniai) (4) ha		
				0.12. Įveista: Želdiniais (1), žėliniais (2)			

Brėžinys spausdinamas masteliu **1 : 10 000** atskirame lape. Pradiniai duomenys įrašomi programos darbo metu pateiktame lange pagal pasirinktą brėžinio sudarymo variantą ir jo paskirtį.

1. ŽELDAVIETĖS IR ŽELVIETĖS APRAŠYMAS

1.1. Želdavietės ir želvietės kategorija (mišku apaugęs plotas: savaiminės kilmės (1), įveistas (2)); kirtavietė (5); žuvę želdiniai (6); aikštė (7); žemės ūkiui naudotos žemės (8); rekultivuoti karjerai ir durpynai (9): [].

1.2. Želdavietės, želvietės charakteristika: buvusio medyno sudėtis: skalsumas:; selekcinė grupė:; medyno nukirtimo ar žuvimo metai:; reljefas:

1.3. Dirvožemio tipologinė grupė, nurodant dirvodarinių uolienu indeksus (l, p, s): [].

1.4. Suvelėnėjimo laipsnis (silpnas, vidutinis, stiprus):

1.5. Tikimasi P, E, M, A, U, B, J, K, L žėlimo (žymimos dvi rūšys, labiausiai tikėtina rašoma pirma): [].

1.6. Tikslinių medžių rūšių gyvybingų savaiminukų kiekis (tūkst. vnt./ha) ir jų išsidėstymas (tolygus, grupėmis) pagal aukščių grupes); pvz., *pušis, tolygus, 6,5 tūkst. vnt./ha, iki 0,5 m reikia užrašyti taip: tolygus [P6,5 ≤ 0,5]*: [].

1.7. Medyno kirtimo būdas: plynas, atvejinis, atrankinis

1.8. Medyno ar krūmyno pertvarkymo būdas

1.9. Ateityje laukiama medyno sudėtis ir paskirtis (plantaciniai, bandomieji ir kt.)

2. PROJEKTUOJAMOS PRIEMONĖS IR JŲ VYKDYMAS

Priemonės pavadinimas	Projektuota	Įvykdyta
A. Žėlimą skatinančios priemonės		
2.1. Kirtimo laikas (metai, sezonas)		
2.2. Medyno išretinimas (%), palikta sėklinių medžių, vnt./ha		
2.3. Trako ir neperspektyvaus pomiškio pašalinimas		
2.4. Dirvos ruošimas		
2.5. Žėlinių apsaugos priemonės		
2.6. Kitos priemonės (paviršinio vandens nuleidimas ir kt.)		

B. Želdinimo priemonės		
2.7. Želdavietės paruošimo darbai		
2.8. Bioįvairovės gausinimo priemonės		
2.9. Dirvos ruošimo būdas		
2.10. Sodinimo/sėjimo būdas		
2.11. Projektuota rūšinė sudėtis, rašomas sudėties koeficientas ir rūšies raidė (P, E, M, A, U, K, B, L, J, D)	[]	[]
2.12. Mišrinimo schema ir sodinimo atstumai, m		
2.13. Medžių ir krūmų rūšių sodmenų poreikis visam plotui pagal amžių ir tipą, tūkst. vnt. (l – laisvos šaknys, u – uždaros), pvz., 10,5 tūkst. P sėjinukų: 10,5 P1 (a); sodinukai: 8,0 P1+ 2 (u))	[]	[]
2.14. Želdinių apsaugos priemonės		
2.15. Priešgaisrinės mineralizuotos, priešvėjinės juostos		

Projektą sudarė (vardas ir pavardė, parašas, data)

Projektą tvirtino (pareigos, pavardė ir vardas, parašas, data)

3. ATLIKTŲ ŽELDINIMO DARBŲ DUOMENYS

3.1. Želdinta: atkuriant, įveisiant (211), prieš kirtimą (212), kraštovaizdžiui formuoti (213), po pertvarkymo (214): [].

3.2. Želdiniai: grynai (1), mišrūs su P (2), E (3), A (4), U (5), K (6), B (7), L (8), J (9), kt. r. (10); Įraš. automat.: [].

3.3. Vyraujanti rūšis (įrašoma automatiškai): [].

3.4. Miško dauginamosios medžiagos kilmė (duomenys saugomi DB):

Medžio rūšis	Tūkst. vnt./ sklype	Sodmenų amžius ir tipas	Miško dauginamosios medžiagos kategorija	PMDMKS* Nr./ sėklinės bazės objekto kodas

3.5. Želdinimo darbų kokybė: sodmenų kokybė pasodinimo kokybė želdinių tankis želdinių apsaugos kokybė:

Kiti svarbūs darbų defektai ir priemonės jiems pašalinti, įskaitant mikrosausinimą:

Želdinimo darbus įvertino (pareigos, vardas ir pavardė, parašas, data):

4. ŽELDINIŲ APSKAITA 1 METAIS

4.1. Prigijimo %: [].

4.2. Bendras želdinių tankis suprojektuotos rūšinės sudėties savaiminukais (tūkst. vnt./ha) iš to sk. savaiminukų

4.3. Siūlomos priemonės (atsodinti, palikti želimui, naujai veisti, kitos): Apskaitą atliko (pareigos, vardas ir pavardė, parašas, data)

5. ŽELDINIŲ IR ŽELINIŲ ATSODINIMAS

Atsodinimo metai	Medžio rūšis	Tūkst. vnt./sklype	Sodmenų amžius ir tipas	Miško dauginamosios medžiagos kategorija	PMDMKS* Nr./sėklinės bazės objekto kodas

Atsakingas (vardas ir pavardė, parašas, data)

6. ŽELDINIŲ IR ŽĖLINIŲ NURAŠYMAS

6.1. Nurašymo metai: [].

6.2. Plotas, ha: [].

6.3. Žuvimo priežastys: gaisras (1), šalčio poveikis (4), sausra (5), mechaniniai pažeidimai (6), technologijos pažeidimai (7), oro užterštumas (8), rekreacinė perkrova (9), išmirkimas (10), lapuočių stelbimas (11), žvėrių pažeidimai (13), ganiava (15), šaknų kenkėjai (16), lajos kenkėjai (17), liemenų kenkėjai (18), šaknų ligos (19), lajų ligos (20), liemenų ligos (21): [], neatžėlė (22) [].

6.4. Sklypo paskirtis nurašius (želdinti (1), palikti želimui (2)): [].

Pastaba. Želdant nurašytų želdinių arba želdinių sklypą, sudaromas naujas Miško želdinimo ir želimo projektas.

Nurašymo akto Nr. data:

Atsakingas (vardas ir pavardė, parašas, data)

7. ŽELDINIŲ IR ŽĖLINIŲ PRIEŽIŪRA IR APSAUGA

Priemonės (dirvos purenimas, chemikalų panaudojimas, biologinės priemonės, tręšimas, kt.) ir jų taikymo data, atsakingo asmens vardas ir pavardė, parašas

.....
.....
.....
.....

8. ŽĖLINIŲ APSKAITA

8.1. Savaiminukų kiekis (tūkst. vnt./ha) pagal medžių rūšis ir aukščio grupes:

8.2. Želimo įvertinimas (atžėlė (1), atžėlė iš dalies ir reikia iš dalies želdinti arba taikyti želimą skatinančias priemones (2), neatžėlė ir reikia želdinti (3)): [].

8.3. Atžėlusi medžio rūšis: [].

8.4. Želdinių įvertinimas po papildomų priemonių:

Apskaitą atliko (pareigos, vardas ir pavardė, parašas, data)

9. ŽELDINIŲ IR ŽĖLINIŲ PERDAVIMAS

9.1. Perdavimo metai: [].

9.2. Perduotas plotas, ha: [].

9.3. Perduota kitiems valdytojams (11): [].

Perduota po reorganizacijos:

9.4. miškų urėdijai ir kt.: [].

9.5. girininkijai ir kt.: [].

9.6. Skirta kitoms tos pačios miškų urėdijos ar kito valdytojo reikmėms (12): [].

Atsakingas (pareigos, vardas ir pavardė, data)

10. ŽELDINIŲ IR ŽELINIŲ VERTINIMAS 6-8 METAIS

10.1. Vertinimo metai: [].

10.2. Plotas, ha: [].

10.3. Bendras gyvybingų tikslinių m. rūšių medelių skaičius (tūkst. vnt./ha): [].

10.4. Želdinių arba žėlinių vidutinis aukštis, m: [].

10.5. Rūšinė sudėtis vertinimo metu: [].

10.6. Želdinių arba žėlinių kokybė (gera – 3, patenkinama – 2, bloga – 1): [].

Vertintojo pareigos, vardas ir pavardė, parašas, data:

Būtinios ūkinės priemonės

Pastabos. 1. Laužtiniuose skliaustuose [] ir 0.1–0.12 punktuose duomenis rašyti griežtai laikantis nurodytų kodų bei kitų dydžių; paragrafuose, kur nėra langelių (skliaustų), duomenis trumpai įrašo projektuotojas (simbolių skaičius nurodytas programos aprašyme).

*2. *PMDMKS – Pagrindinis miško dauginamosios medžiagos kilmės sertifikatas.*

Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų
6 priedas
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2009 m. spalio 27 d.
įsakymo Nr. D1-623 redakcija)

MIŠKO ŽELDIRIMO IR ŽELIMO PROJEKTAS
(Privačioje žemėje)

ŽELDAVIETĖS AR ŽELVIETĖS APRAŠYMAS	
Žemės savininkas ar valdytojas, vardas, pavardė ar pavadinimas	
Miško želdinimo ar želimo vieta (sklypo adresas, kadastrinis numeris ir/ar miškų urėdija, girininkija, kvartalo ir sklypo numeriai)	
Veisiamo/atkuriamo miško plotas*, ha, iš jo – želdinamas ar želiantis	
Pertvarkomo medyno ar krūmyno amžius, rūšinė sudėtis, selekcinė grupė, bonitetas, skalsumas**	
Trumpas želdavietės ar želvietės aprašymas (reljefas, augavietė, hidrotopas, suvelėnėjimas, užmirkimas)	
Esamų gyvybingų tikslinių medžių ar krūmų rūšių savaiminukų kiekis 1 ha ir sklype pagal medžių ar krūmų rūšis, tūkst. vnt., jų amžius ir išsidėstymas	
Nurodyti, ar miškas sklype veisiamas pirmą kartą	
PROJEKTUOJAMOS PRIEMONĖS	
Miško funkcinė paskirtis (ūkinis, apsauginis, rekreacinis, plantacinis ir kt.)	
Projekto vykdymo pradžia (nurodyti metus ir sezoną)	
Miško atkūrimo ar įveisimo būdas	
Pertvarkymo būdas**	
Projektuojama želdinių ar želinių rūšinė sudėtis	
Medyno ar krūmyno kirtimo būdas (plynai, juostomis, grupėmis) ir iškertamas plotas, ha**	
Želdavietės ar želvietės paruošimo darbai	
Dirvos ruošimo būdas	
Tikslinių medžių ir krūmų rūšių tankis pagal jų rūšis 1 ha, tūkst. vnt.	
Medžių ar krūmų rūšių sodinimo atstumai, m, ir jų išdėstymas (eilėmis, grupėmis (jų plotas), juostomis)	
Sodmenų poreikis sklype pagal medžių ir krūmų rūšis, tūkst. vnt.	
Kilmių rajonai, iš kurių galima įsivežti miško dauginamąją medžiagą pagal medžių rūšis***	
Apsaugos priemonės	
Priežiūros priemonės	

*Į veisiamo miško plotą įtraukiami suprojektuoti miško želdiniai, priešgaisrinės mineralizuotos juostos, elektros perdavimo linijų trasos, einančios per projektuojamus želdinius, neapželdinti žemės ruožai prie melioracijos griovių arba drenažo rinktuvų (pagal savivaldybės vykdomosios institucijos išduotas sąlygas), neapželdintos apsauginės juostos, besiribojančios su suprojektuotais želdiniais prie kelių ir vandens telkinių, neželdintinos juostos šalia kitų, su suprojektuotais želdiniais ar žėliniais besiribojančių, žemės savininkų ar valdytojų sklypų.

** Pildoma, kai atliekamas medynų ir krūmynų pertvarkymas.

*** Nurodyti medžių rūšims, kurioms jie yra patvirtinti.

PRIDEDAMA. Sklypo brėžinys M 1:10 000 arba 1:5000

Projektą parengė _____

(Vardas, pavardė, parašas, parengimo data)

Projektą patvirtino _____

(Vl miškų urėdijos antspaudas ir miškų urėdo ar jo įgalioto valstybinio miškų pareigūno vardas, pavardė, parašas, data)

Priedo pakeitimai:

Nr. [D1-623](#), 2009-10-27, Žin., 2009, Nr. 130-5654 (2009-10-31), i. k. 109301MISAK00D1-623

MIŠKO ŽELDINIŲ IR ŽELINIŲ APSKAITOS IR VERTINIMO METODIKA

1. Miško želdinių ir želinių apskaitos ir vertinimo metodika naudojama vertinant miško atkūrimą, įveisimą, miško želdinimo darbus, atliekant miško želdinių ir želinių apskaitą ir vertinant jų kokybę.

2. Miško želdiniuose, kai sklypo plotas yra 3 ha ir mažesnis, apskaitos aikštelės turi sudaryti ne mažiau kaip 5 proc. sklypo ploto, kai 3,1–5 ha – 4 proc., kai 5,1–10 ha – 3 proc., kai sklypo plotas didesnis kaip 10 ha, jos turi užimti ne mažiau kaip 2 proc. sklypo ploto ir turi būti vienodo dydžio 100–400 m² ploto.

3. Miško želdiniuose, kai sklype vyrauja tankūs (> 8 tūkst. vnt./ha) žėliniai, stačiakampių apskaitos aikštelių plotas turi būti 4 m², kai jie vidutinio tankumo (2–8 tūkst. vnt./ha), – 10 m² ir kai jie yra reti (< 2 tūkst. vnt./ha), – 20 m². Mažesniuose kaip 1 ha sklypuose turi būti ne mažiau kaip 5, 1–3 ha – 8 ir didesniuose kaip 3 ha – ne mažiau kaip 10 apskaitos aikštelių. Žėlinas yra tolygus, kai tikslinių medžių rūšių medelių yra daugiau kaip 66-iose procentuose visų apskaitos aikštelių, netolygus – kai jų yra 66-iose procentuose ir mažiau apskaitos aikštelių.

4. Vienodo dydžio apskaitos aikštelės arba juostos tolygiai išdėstomos sklype (geriausiai – vienodais atstumais sklypo įstrižainių kryptimis). Į apskaitos aikštelę turi patekti visas mišrinimo ciklas, neįtraukiant valksmų ir kitų neželdintų plotų, kurie yra pažymėti Miško želdinimo ir žėlimo projekto brėžinyje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-623](#), 2009-10-27, Žin., 2009, Nr. 130-5654 (2009-10-31), i. k. 109301MISAK00D1-623

5. Sėjimo būdu įveistuose želdiniuose apskaitomas tik vienas iš kelių vienoje sėjimo vietoje išdygusių medelių.

6. Miško želdiniuose atskirai pagal aukščio grupes skaičiuojami 2 metų ir vyresni, turintys šonines šakutes ir formuojantys vieną stiebą, savaiminukai: ąžuolo, baltalksnio, beržo, buko, eglės, juodalksnio, liepos, maumedžio, pušies – iki 0,5 m ir >0,5 m; uosio, klevo, drebulės ir guobinių – iki 1,0 m ir >1,0 m. Skaičiuojami tik gyvybingi pagal 1 lentelę pasodinti (pasėti) medeliai ar gyvybingi savaiminukai, augantys vienas nuo kito ne arčiau kaip 0,7 m atstumu.

7. Žvėrių pažeistuose želdiniuose ar želdiniuose į apskaitą įtraukiami tik sveiki, silpnai pažeisti ir pusė vidutiniškai pažeistų medelių pagal 2 lentelę.

8. Miško želdinių ir želinių vidutinis aukštis nustatomas kiekvienoje apskaitos aikštelėje išmatavus 5 vidutinio aukščio projektuotų medžių rūšių medelių aukščius ir apskaičiavus jų vidurkį.

9. Nepageidaujamų medžių ir krūmų vidutinis aukštis nustatomas kiekvienoje apskaitos aikštelėje išmatavus 5 vidutinių nepageidaujamų medžių arba krūmų aukščius ir apskaičiavus jų vidurkį.

10. Medelių aukščiai matuojami 10 cm tikslumu.

11. Skaičiuojant miško želdinių ir želinių tankį ir aukštį, leidžiama 10% šiuose Nuostatuose nurodytų dydžių paklaida.

1 lentelė. Medelių gyvybingumo vertinimas

Medžių rūšis	Gyvybingas	Negyvybingas
--------------	------------	--------------

Medžių rūšis	Gyvybingas	Negyvybingas
Pušis	Menturės turi ne mažiau kaip 4 šakutes, apaugusias spygliais; ūgliai ir šakutės storos, spygliai ilgi, gerai išsivystę Viršūninis ūglis	Menturės turi mažai (1–2) šakučių, spygliai reti – tik šakučių galuose; ūgliai ir šakutės plonos, spygliai menki
Eglė	Viršūninis ūglis yra ne mažiau kaip 1,5 karto ilgesnis už šoninius, laja smaili, kūgiška, spygliai tankūs	Viršūninis ūglis trumpesnis už šoninius, laja skėtiška, spygliai reti
Ažuolas	Ryškus Viršūninis ūglis, gana storas, pumpurai stambūs, normalaus dydžio (kaip stambių medžių)	Stagariškas stiebelis arba ryškiai krūmiška lajos forma, labai nuplonėję ūgliai, lapai ploni, reti
Uosis, klevas, liepa	Šakutės sudaro smailų kampą su liemeniu, Viršūninis ūglis storas, laja kūgiška, pumpurai stambūs, lapai tamsiai žali	Viršūninis ūglis plonas, dažniausiai trumpas, laja skėtiška arba reta, šakutės sudaro statų kampą su liemeniu, lapai maži, blyškūs
Beržas, juodalksnis, baltalksnis, drebulė, guobiniai	Ryškus, storas Viršūninis ūglis, pumpurai stambūs, laja kūgiška	Viršūninis ūglis plonas, dažniausiai trumpas, pumpurai smulkūs, laja skėtiška arba krūmiška
Kitos medžių rūšys	Medelis nepažeistas žvėrių, vabzdžių kenkėjų, grybinių ligų, nepalankių augimo sąlygų arba jų pažeidimai neturi neigiamos įtakos augimui	Medelis pažeistas žvėrių, vabzdžių kenkėjų, grybinių ligų, nepalankių augimo sąlygų ir dėl to skursta, nyksta, džiūsta

2 lentelė. Žvėrių medžių rūšims padarytų pažeidimų tipai

Medžių rūšys	Pažeidimo tipai ir apibudinimas			
	sveiki ir nedaug pažeisti	silpnai pažeisti	vidutiniškai pažeisti	stipriai pažeisti ir žuvę
Pušis	Nuskabyta mažiau kaip 30 % menturinių šakučių ūglių, žievė nepažeista	Nuskabyta 30–50 % menturinių šakučių ūglių, yra pavienių iki 1 cm pločio žaizdų kamieno žievėje su tarp jų išlikusiu brazdu	Vieną kartą nuskabytas Viršūninis ūglis ir 30–50% mentalinių šakučių ūglių; nuskabyta daugiau kaip 50 % mentalinių šakučių ūglių, yra ištisinių žaizdų žievėje, iki 1/3 kamieno apskritimo ilgio	2–3 kartus nuskabytas Viršūninis ūglis ir 30–50 % menturinių šakučių ūglių, 1–3 kartus nuskabytas Viršūninis ūglis ir daugiau kaip 50 % menturinių šakučių ūglių, nulaužtas kamienas (nėra priaugio į aukštį, džiūstančios šakos, stagarai), žievėje yra ištisinių žaizdų 1/3–2/3 kamieno apskritimo ilgio
Eglė	Nuskabyta mažiau kaip 30 % mentalinių šakučių ūglių, yra iki 1 cm pločio pavienių žaizdų kamieno žievėje su tarp jų išlikusiu brazdu	Vieną kartą nuskabytas Viršūninis ūglis ir 30–50 % menturinių šakučių ūglių, kamieno žievėje yra iki 5 cm pločio žaizdų	2 kartus nuskabytas Viršūninis ūglis ir 30–50 % menturinių šakučių ūglių, kamieno žievėje yra 5–10 cm pločio žaizdų	3 kartus ir daugiau nuskabytas Viršūninis ūglis ir daugiau kaip 50 % menturinių šakučių ūglių (nėra priaugio į aukštį, džiūstančios šakos, stagarai), kamieno žievėje yra platesnių kaip 10 cm žaizdų
Ažuolas	Nuskabyta mažiau kaip 30 % šoninių šakučių ūglių, yra pavienių iki 5 cm pločio žaizdų su tarp jų išlikusiu brazdu	Vieną kartą nuskabytas Viršūninis ūglis ir 30–50 % šoninių šakučių ūglių, žievėje iki 1/3 kamieno apskritimo ilgio yra ištisinių žaizdų	2-3 kartus nuskabytas Viršūninis ūglis ir 30–50 % šoninių šakučių ūglių, yra ištisinių žaizdų žievėje, nuo 1/3 iki 2/3 kamieno apskritimo ilgio	Daugiau kaip 3 kartus nuskabytas Viršūninis ūglis ir daugiau kaip 50 % šoninių šakučių ūglių, nulaužtas kamienas (stagariukai su siūliniais ūgliais, besikrūmijantys), žievėje yra platesnių kaip 2/3 kamieno apskritimo ilgio žaizdų
Uosis, klevas ir kitos	Nuskabyta mažiau kaip 30 % šoninių šakučių ūglių, žievė nepažeista	Iki 3 kartų nuskabytas Viršūninis ūglis ir 30–50 % šoninių šakučių ūglių, kamieno žievėje yra pavienių iki 1 cm pločio žaizdų su tarp jų išlikusiu brazdu	Daugiau kaip 3 kartus nuskabytas Viršūninis ūglis ir 50–75 % mentalinių šakučių ūglių, kamieno žievėje yra nuo 1 iki 3 cm pločio žaizdų	Daugiau kaip 3 kartus nuskabytas Viršūninis ūglis ir 75–100 % šoninių šakučių ūglių (nėra priaugio į aukštį, stagarai), yra platesnių kaip 3 cm žaizdų kamieno žievėje

Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų
8 priedas

MIŠKO ŽELDINIMO DARBŲ KOKYBĖS VERTINIMAS

Vertinimo kriterijai	Gera (3)	Patenkinamai (2)	Blogai (1)
Sodmenų kokybė (vertinama vadovaujantis Miško sodmenų kokybės reikalavimais (Žin., 2003, Nr. 71-3292))	mažiau kaip 10 % sodmenų neatitinka reikalavimų	10–20 % sodmenų neatitinka reikalavimų	daugiau kaip 20 % sodmenų neatitinka reikalavimų
Pasodinimo kokybė (šaknys neužlenktos, prispaustos, pasodinta tinkamoje vietoje mikroreljefo atžvilgiu, vienmečiai pušies sėjinukai pasodinti iki pirmųjų spyglių)	pasodinta gerai (trūkumai pagal pateiktus kriterijus sudaro mažiau kaip 10 %)	10–20 % sodmenų pasodinta nekokybiškai	daugiau kaip 20 % sodmenų pasodinta nekokybiškai
Želdinių tankis (vertinama vadovaujantis Miško želdinimo ir žėlimo projektu)	želdinių tankis mažesnis iki 5 %	želdinių tankis mažesnis 6–20 %	želdinių tankis mažesnis daugiau kaip 20 %
Želdinių apsaugos kokybė (nuo žvėrių, kenkėjų, ligų, vėjavartų ir kt., jeigu yra projektuota: šaknų mirkymas, mineralizuotos juostos ir kt.)	dėl pažeidimų žuvo arba stipriai pažeista mažiau kaip 10 % pasodintų medelių	dėl pažeidimų žuvo arba stipriai pažeista 10–20 % pasodintų medelių	dėl pažeidimų žuvo arba stipriai pažeista daugiau kaip 20 % pasodintų medelių

Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų
9 priedas

MIŠKO ATKŪRIMO, ĮVEISIMO IR ŽELDINIŲ BEI ŽĖLINIŲ KOKYBĖS VERTINIMAS 1–8 METAIS

Medžių rūšių pavadinimas	Dirvožemi o tipologinės grupės	Vertinimas	1 metų	2 metų	3 metų	4 metų	Žėlinių tankis 1–4 m. virš 0,5 m ar 1 m*	Želdinių ir žėlinių tankis 5–6 m., tūkst. vnt./ha	Želdinių ir žėlinių tankis 7–8 m., tūkst. vnt./ha	Vidutinis aukštis 7–8 m., m**
			tikslinių medžių rūšių medelių tankis, tūkst. vnt./ha							
Pušis	Nae, Ua, Ub,Uc, Na, La, Nb, Lb, Nc, Lc	geri	≥4,5	≥4,3	≥4,1	≥4,0	≥4,0	≥4,0	≥4,0	≥1,0*** >1,1**** >1,8*****
		patenkinami	≥2,9	≥2,7	≥2,6	≥2,5	≥2,5	≥2,5	≥2,5	≥0,7*** >0,8**** ≥1,3*****
		blogi	>1,5	>1,5	>1,5	>1,5	>1,5	>1,5	>1,5	<0,7*** <0,8**** <1,3*****
		žuvę, neatkurta, neįveista	≤1,5	≤1,5	≤1,5	≤1,5	≤1,5	≤1,5	≤1,5	nevert.
	Pa	geri	–	–	–	–	≥1,0	≥1,0	≥1,0	–“–
		patenkinami	–	–	–	–	≥0,6	≥0,6	≥0,6	–“–
		blogi	–	–	–	–	>0,3	>0,3	>0,3	–“–
		žuvę, neatkurta, neįveista	–	–	–	–	≤0,3	≤0,3	≤0,3	–“–
	Pb	geri	–	–	–	–	≥3,0	≥3,0	≥3,0	–“–
		patenkinami	–	–	–	–	≥1,9	≥1,9	≥1,9	–“–
		blogi	–	–	–	–	>0,8	>0,8	>0,8	–“–
		žuvę, neatkurta, neįveista	–	–	–	–	≤0,8	≤0,8	≤0,8	–“–
Eglė	Visų	geri	≥2,7	≥2,6	≥2,5	≥2,5	≥3,0	≥2,5	≥2,5	≥1,2
		patenkinami	≥1,7	≥1,6	≥1,6	≥1,6	≥1,9	≥1,6	≥1,6	≥0,8
		blogi	>0,8	>0,8	>0,8	>0,8	>0,8	>0,8	>0,8	<0,8
		žuvę, neatkurta, neįveista	≤0,8	≤0,8	≤0,8	≤0,8	≤0,8	≤0,8	≤0,8	nevert.
Ažuolas,	Visų	geri	≥2,7	≥2,6	≥2,5	≥2,4	≥3,0	≥2,0	≥2,0	≥1,5

Medžių rūšių pavadinimas	Dirvožemi o tipologinės grupės	Vertinimas	1 metų	2 metų	3 metų	4 metų	Žėlinių tankis 1–4 m. virš 0,5 m ar 1 m*	Žėldinių ir žėlinių tankis 5–6 m., tūkst. vnt./ha	Žėldinių ir žėlinių tankis 7–8 m., tūkst. vnt./ha	Vidutinis aukštis 7–8 m., m**
			tikslinių medžių rūšių medelių tankis, tūkst. vnt./ha							
bukas, guobiniai		patenkinami	≥1,7	≥1,6	≥1,5	≥1,5	≥1,9	≥1,3	≥1,3	≥1,2
		blogi	>0,8	>0,7	>0,7	>0,7	>0,8	>0,7	>0,7	<1,2
		žuvę, neatkurta, neįveista	≤0,8	≤0,7	≤0,7	≤0,7	≤0,8	≤0,7	≤0,7	nevert.
Uosis, klevas	Visų	geri	≥3,6	≥3,4	≥3,3	≥3,2	≥4,0	≥2,5	≥2,5	≥2,0
		patenkinami	≥2,3	≥2,2	≥2,1	≥2,0	≥2,5	≥1,6	≥1,6	≥1,5
		blogi	>1,5	>1,3	>1,2	>1,2	>1,2	>1,2	>1,2	<1,5
		žuvę, neatkurta, neįveista	≤1,5	≤1,3	≤1,2	≤1,2	≤1,2	≤1,2	≤1,2	nevert.
Liepa, juodalksnis, beržas, baltalksnis	Visų	geri	≥2,7	≥2,6	≥2,5	≥2,4	≥3,0	≥2,4	–	–
		patenkinami	≥1,7	≥1,6	≥1,5	≥1,5	≥1,9	≥1,5	–	–
		blogi	>1,2	>1,0	>1,0	>1,0	>1,0	>1,0	–	–
		žuvę, neatkurta, neįveista	≤1,2	≤1,0	≤1,0	≤1,0	≤1,0	≤1,0	–	–
Drebulė	Visų	geri	≥1,8	≥1,7	≥1,6	≥1,6	≥2,0	≥1,5	–	–
		patenkinami	≥1,2	≥1,1	≥1,0	≥1,0	≥1,3	≥0,9	–	–
		blogi	>0,6	>0,6	>0,6	>0,6	>0,6	>0,6	–	–
		žuvę, neatkurta, neįveista	≤0,6	≤0,6	≤0,6	≤0,6	≤0,6	≤0,6	–	–
Maumedis	Visų	geri	≥1,8	≥1,7	≥1,6	≥1,6	≥2,0	≥1,5	≥1,5	–
		patenkinami	≥1,2	≥1,1	≥1,0	≥1,0	≥1,3	≥0,9	≥0,9	–
		blogi	>0,6	>0,6	>0,6	>0,6	>0,6	>0,6	>0,6	–
		žuvę, neatkurta, neįveista	≤0,6	≤0,6	≤0,6	≤0,6	≤0,6	≤0,6	≤0,6	–

Pastabos:

1. Mišrių želdinių, kurių sudėtyje yra kelios medžių rūšys, tankis nustatomas atsižvelgiant į kiekvienos medžių rūšies kiekį procentais želdinių sudėtyje.
2. * aukštis virš 0,5 m vertinamas eglės, pušies, ąžuolo, juodalksnio, baltalksnio, beržo, liepos, buko, maumedžio, virš 1 m – uosio, klevo, drebulės ir guobinių želinių. Kai želinių aukštis mažesnis kaip 0,5 m ar 1 m, jų tankis sklype turi būti 20 proc. didesnis nei nurodytas;
3. ** netaikoma įveistam miškui;
4. *** Nae, Ua, Ub, Uc augavietėse;

5. **** Na, La augavietėse;
 6. ***** Nb, Lb, Nc, Lc augavietėse.
-

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas
Nr. [D1-623](#), 2009-10-27, Žin., 2009, Nr. 130-5654 (2009-10-31), i. k. 109301MISAK00D1-623
Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. balandžio 14 d. įsakymo Nr. D1-199 "Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų" pakeitimo